

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

13. rujna 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Direktiva 93/13/EZ – Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima – Direktiva 2008/48/EZ – Postupak izdavanja platnog naloga na temelju mjenice kojom se osiguravaju obveze koje proizlaze iz ugovora o potrošačkom kreditu”

U predmetu C-176/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich I Wydział Cywilny (Općinski sud u Siemianowicama Śląskiem, Prvi građanski odjel, Poljska), odlukom od 17. veljače 2017., koju je Sud zaprimio 6. travnja 2017., u postupku

Profi Credit Polska S. A. w Bielsku Białej

protiv

Mariusza Wawrzoseka,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, A. Rosas, C. Toader (izvjestiteljica), A. Prechal i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: R. Šereš, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 1. ožujka 2018.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za poljsku vladu, B. Majczyna, B. Czech i S. Żyrek, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, A. Cleenewerck de Crayencour, K. Herbout-Borcak i G. Goddin, kao i N. Ruiz García, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 26. travnja 2018.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: poljski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 1. i članka 7. stavka 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.), kao i članka 17. stavka 1. i članka 22. stavka 1. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravak SL 2014., L 283, str. 66.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Profi Credit Polska i Mariusza Wawrzoseka u vezi sa zahtjevom za izdavanje platnog naloga na temelju mjenice koju je potonji izdao radi plaćanja navodno dugovanih iznosa u sklopu izvršenja ugovora o potrošačkom kreditu koji je odobrilo to društvo.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 93/13

- 3 Dvadeset četvrta uvodna izjava Direktive 93/13 određuje:

„[...] sudovi ili upravna tijela država članica moraju na raspolaganju imati odgovarajuća i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalne primjene nepoštenih odredaba u potrošačkim ugovorima.”

- 4 Svrha Direktive 93/13, na temelju njezina članka 1. stavka 1., je uskladiti zakone i druge propise država članica koji se odnose na nepoštene odredbe u ugovorima koji se sklapaju između prodavatelja robe ili pružatelja usluga i potrošača.

- 5 U skladu s člankom 3. stavkom 1. te direktive:

„Ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra se nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora.”

- 6 Članak 6. stavak 1. navedene direktive glasi:

„Države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača, a da ugovor u tim uvjetima i dalje obvezuje stranke ako je u stanju nastaviti važiti i bez tih nepoštenih odredaba.”

- 7 U skladu s člankom 7. stavkom 1. iste direktive:

„U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.”

Direktiva 87/102/EEZ

- 8 Članak 10. Direktive Vijeća 87/102/EEZ od 22. prosinca 1986. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s potrošačkim kreditima (SL 1987., L 42, str. 48.) propisivao je:

„Države članice koje, u vezi s ugovorima o kreditu potrošaču dopuštaju:

- (a) plaćanje mjenicama, uključujući plaćanje vlastitim mjenicama;
- (b) davanje osiguranja putem mjenica, uključujući vlastite mjenice i čekove,

vode računa o tome da je potrošač primjereno zaštićen prilikom korištenja tih instrumenata u navedenim slučajevima.” [neslužbeni prijevod]

Direktiva 2008/48

- 9 Kao što je to navedeno u njezinu članku 1., svrha Direktive 2008/48 jest usklađivanje određenih aspekata zakona i drugih propisa država članica o ugovorima koji obuhvaćaju potrošačke kredite.

- 10 U članku 3. točki (c) te direktive „ugovor o kreditu” definiran je kao „[...] ugovor u kojem vjerovnik odobrava ili obećava odobriti potrošaču kredit u obliku odgode plaćanja, zajma ili slične financijske nagodbe, izuzev ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke proizvoda iste vrste kada potrošač plaća za takve usluge ili proizvode tijekom cjelokupne njihove isporuke u obliku mjesečnih obroka.”

- 11 Članak 17. navedene direktive naslovljen „Ustup prava” u stavku 1. određuje:

„U slučaju ustupa trećoj strani vjerovnikovih prava prema ugovoru o kreditu ili samog ugovora, potrošač ima pravo uz prigovore koje ima prema novom vjerovniku, isticati i sve one prigovore koje je mogao istaknuti izvornom vjerovniku, uključujući i prijeboj ako je to potonjem dopušteno u predmetnoj državi članici.”

- 12 Članak 22. iste direktive naslovljen „Usklađivanje i imperativna narav ove direktive” u svojem stavku 1. navodi:

„Ako ova Direktiva sadrži usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati niti uvoditi nove odredbe u svoje nacionalno pravo osim onih utvrđenih ovom Direktivom.”

- 13 Člankom 29. Direktive 2008/48 propisano je da se Direktiva 87/102 stavlja izvan snage s učinkom od 11. lipnja 2010.

Poljsko pravo

- 14 Članak 484.¹ ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Zakonik o građanskom postupku) od 17. studenoga 1964. (Dz. U. iz 1964., br. 4), pročišćeni tekst, kako je izmijenjen (u daljnjem tekstu: KPC), predviđa:

„[...]”

2. Sud donosi odluku u skladu s postupkom izdavanja platnog naloga na pisani zahtjev podnositelja sadržanog u aktu kojim se pokreće postupak.

3. U predmetu se postupa bez usmene rasprave. [...]”

15 U skladu s člankom 485. stavkom 2. tog zakonika:

„Sud također donosi rješenje o izdavanju platnog naloga protiv dužnika uredno ispunjene [...] mjenice, čija vjerodostojnost i sadržaj ne pobuđuju nikakvu sumnju.”

16 Članak 486. stavak 1. navedenog zakonika određuje:

„U nedostatku dovoljnih elemenata na kojima bi se temeljilo rješenje o izdavanju platnog naloga, predsjednik određuje datum usmene rasprave, osim ako se u predmetu može postupati bez usmene rasprave.”

17 Članak 491. stavak 1. KPC-a predviđa:

„Rješenjem o izdavanju platnog naloga sud poziva tuženika da plati ukupno potraživanje uvećano za troškove u roku od dva tjedna od dostave rješenja ili da u tom roku podnese prigovor protiv rješenja.”

18 Članak 492. tog zakonika određuje:

„1. Rješenje o izdavanju platnog naloga od svojeg donošenja čini instrument osiguranja koji je izvršan bez izdavanja potvrde o izvršnosti. [...]

[...]

3. Rješenje o izdavanju platnog naloga na osnovi mjenice [...] postaje izvršno odmah nakon isteka roka za naplatu potraživanja. U slučaju podnošenja tuženikova prigovora sud na njegov zahtjev može obustaviti izvršenje rješenja [...].”

19 U skladu s člankom 493. stavkom 1. navedenog zakonika:

„Prigovor se podnosi sudu koji je donio rješenje o izdavanju platnog naloga. Tuženik u prigovoru navodi pobija li rješenje o izdavanju platnog naloga u cijelosti ili djelomično i navodi razloge i prigovore na koje se, pod prijetnjom nedopuštenosti, mora pozvati prije razmatranja merituma te iznosi činjenice i dokaze. [...].”

20 Članak 385.¹ ustawa Kodeks cywilny (Zakon o Građanskom zakoniku) od 23. travnja 1964. (Dz. U. iz 1964., br. 16), pročišćeni tekst, kako je izmijenjen, predviđa:

„1. Odredbe ugovora sklopljenog s potrošačem o kojima se nije pojedinačno pregovaralo ne obvezuju potrošača ako definiraju njegova prava i obveze protivno dobrim običajima i nanose znatnu štetu njegovim interesima (nezakonita odredba). Ova se odredba ne odnosi na ugovorne odredbe kojima se uređuju glavna davanja stranaka, među kojima su cijena ili naknada, ako su sastavljene na nedvosmislen način.

2. Kada primjenom stavka 1. pojedina odredba ugovora ne obvezuje potrošača, stranke i dalje obvezuju ostale ugovorne odredbe.

[...]”

21 U skladu s člankom 101. ustawa prawo wekslowe (Zakon o mjenici) od 28. travnja 1936. (Dz. U. iz 1936., br. 37), kako je izmijenjen:

„Mjenica sadržava:

(1) oznaku „mjenica” napisanu u samom tekstu isprave, na jeziku na kojem je sastavljena;

- (2) bezuvjetnu uputu da se plati određeni iznos novca;
- (3) oznaku dospijeca;
- (4) oznaku mjesta plaćanja;
- (5) ime onoga kome se ili po čijem se nalogu mora platiti;
- (6) oznaku datuma i mjesta izdavanja mjenice;
- (7) potpis izdavatelja mjenice.”

22 U skladu s člankom 19. stavkom 4. ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Zakon o sudskim troškovima u građanskim predmetima) od 28. srpnja 2005. (Dz. U. iz 2005. br. 167):

„U slučaju podnošenja prigovora protiv rješenja o izdavanju platnog naloga u skladu s postupkom njegova izdavanja, tuženik snosi tri četvrtine sudskih troškova.”

23 Odredbe Direktive 2008/48 prenesene su u poljsko pravo s ustawa o kredycie konsumentki (Zakon o potrošačkim kreditima) od 12. svibnja 2011. (Dz. U. iz 2014, br. 1497, pročišćena verzija), kako je izmijenjen. Članak 41. tog zakona određuje:

„1. Mjenica [...] potrošača koja se vjerovniku predaje u svrhu izvršenja ili osiguranja činidbe koja proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu sadržava odredbu ‚ne po naredbi‘ ili drugu odredbu istog značenja.

2. Ako vjerovnik prihvati mjenicu [...] koja ne sadržava odredbu ‚ne po naredbi‘ i ako tu mjenicu [...] prenese na drugu osobu, obvezan je naknaditi potrošaču štetu nastalu plaćanjem mjenice [...]

3. Odredbe stavka 2. primjenjuju se i u slučaju kada mjenica ili ček protiv volje vjerovnika dospiju u posjed druge osobe.”

Glavni postupak i prethodno pitanje

24 Tipskim ugovorom od 3. prosinca 2015. Profi Credit Polska, društvo sa sjedištem u Bielsko-Biali (Poljska) (u daljnjem tekstu: financijska ustanova ili davatelj kredita), odobrilo je ugovor o potrošačkom kreditu M. Wawrzoseku (u daljnjem tekstu: korisnik kredita). Taj je tipski ugovor sadržavao odredbu kojom se korisniku kredita nameće obveza izdavanja mjenice u svrhu osiguranja potraživanja davatelja kredita na temelju tog ugovora. Povrat tog kredita tako je bio osiguran mjenicom koju je potpisao korisnik kredita, čiji iznos nije bio određen.

25 Nakon što korisnik kredita nije ispunio svoju obvezu plaćanja, financijska ga je ustanova obavijestila da je mjenica nadopunjena visinom preostalog dugovanog iznosa. Ta je ustanova sudu koji je uputio zahtjev podnijela zahtjev za izdavanje platnog naloga protiv korisnika kredita u iznosu od 3268,38 poljskih zlota (PLN) (oko 753 eura), naznačenih na mjenici. Navedena je financijska ustanova svojem zahtjevu priložila uredno ispunjenu i potpisanu mjenicu kao i raskid ugovora o kreditu.

26 Taj sud pojašnjava da je, iako u spisu ne raspolaže predmetnim tipskim ugovorom, upoznat s ugovornom odredbom kojom se korisniku kredita nameće izdavanje mjenice kao osiguranje plaćanja. Navodi da je ta odredba sastavljena na istovjetan način u svim ugovorima o kreditu koje je sklopilo društvo Profi Credit Polska, a koji su doveli do podnošenja brojnih zahtjeva za izdavanje platnog naloga pred tim sudom.

- 27 Navedeni sud ističe da taj postupak izdavanja platnog naloga na temelju mjenice često koriste prodavatelji robe ili pružatelji usluge u Poljskoj kako bi naplatili svoja potraživanja. Praksa se sastoji od toga da se tom zahtjevu priloži jedna uredno ispunjena mjenica, bez podnošenja ijednog drugog dokumenta koji bi dokazivao postojanje obveznog odnosa prije njegova izdavanja (u daljnjem tekstu: temeljni odnos), uključujući ugovor o potrošačkom kreditu.
- 28 Sud koji je uputio zahtjev ističe da se postupak izdavanja platnog naloga temelji na presumpciji prema kojoj je činjenično stanje kojim se opravdava potraživanje podnositelja zahtjeva u cijelosti dokazano tim dokumentima, navedenima u članku 485. KPC-a i priloženima zahtjevu, među kojima se nalazi mjenica. Posljedično, za donošenje rješenja o izdavanju platnog naloga dovoljno je provjeriti je li mjenica pravilno sastavljena, u skladu s uvjetima iz članka 1. i sljedećih kao i članka 101. Zakona o mjenici, kako je izmijenjen.
- 29 Taj sud primjećuje da se, na temelju mjerodavnog nacionalnog zakonodavstva, postupak izdavanja platnog naloga odvija u dva dijela. U prvom se dijelu ocjena valjanosti mjenice, ako je sudac može provesti po službenoj dužnosti, ograničava na ispitivanje njezine formalne pravilnosti, s obzirom na to da iz članka 485. stavka 2. KPC-a proizlazi da sud pred kojim se vodi postupak donosi rješenje o izdavanju platnog naloga protiv dužnika „mjenice [...] koja je uredno ispunjena i čija vjerodostojnost i sadržaj ne pobuđuju nikakvu sumnju”. U drugom dijelu, ako je dužnik na kojeg se odnosi mjenična isprava podnio prigovor protiv rješenja o izdavanju platnog naloga, on može osporavati ne samo mjeničnu obvezu, nego i postojeći temeljni odnos, uključujući primjerice ugovor o potrošačkom kreditu.
- 30 Sud koji je uputio zahtjev pita se je li postupak izdavanja platnog naloga na osnovi mjenice u skladu s Direktivom 93/13.
- 31 Prema mišljenju tog suda, ovaj se predmet razlikuje od predmeta u kojima su donesene presude od 14. lipnja 2012., Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), i od 18. veljače 2016., Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98), u kojima su nacionalni sudovi raspolagali ugovornim dokumentima kojima se uspostavljaju prava i obveze suugovaratelja na način da su oni imali mogućnost izbjeći primjenu nepoštenih odredbi sadržanih u tim dokumentima.
- 32 Nasuprot tomu, sud koji je uputio zahtjev smatra da je u predmetu koji se vodi pred njim, iako je on ovlašten ispitivati pravni odnos koji veže stranke, to ispitivanje ograničeno na područje koje definira mjenični odnos. On navodi da se, na temelju mjerodavnog nacionalnog zakonodavstva, njegov nadzor može odnositi samo na sadržaj mjenice. Zato on, iako ima spoznaje o temeljnom odnosu, zbog nacionalnog zakonodavstva ne može provoditi nadzor nad dokumentima koji ga utvrđuju. Stoga samo potrošač može podnijeti prigovor protiv platnog naloga kako bi se eventualno moglo utvrditi da su pojedine ugovorne odredbe nepošteno ili kako bi se moglo utvrditi nepoštovanje obveza u pružanju informacija.
- 33 U tim je okolnostima Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich I Wydział Cywilny (Općinski sud u Siemianowicama Śląskiem, Prvi građanski odjel, Poljska) odlučio prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeće prethodno pitanje:
- „Trebaju li odredbe Direktive 93/13 [...], osobito njezin članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1., kao i odredbe Direktive 2008/48 [...], osobito njezin članak 17. stavak 1. i članak 22. stavak 1., tumačiti na način da im se protivi isticanje potraživanja prodavatelja robe ili pružatelja usluge (davatelja kredita) protiv potrošača (korisnika kredita) na temelju uredno ispunjene mjenice u okviru postupka izdavanja platnog naloga kako je definiran člankom 485. stavkom 2. i sljedećima [Zakonika o građanskom postupku] u vezi s člankom 41. [Zakona o potrošačkom kreditiranju od 12. svibnja 2011.], koji predviđaju da se ispitivanje nacionalnog suda ograničava samo na provjeru valjanosti predmetne mjenične obveze s obzirom na poštovanje formalnih zahtjeva koji se na nju primjenjuju, bez razmatranja temeljnog odnosa?”

Prethodno pitanje

- 34 Najprije valja istaknuti da, iako se članak 17. stavak 1. Direktive 2008/48 odnosi na prijenos prava vjerovnika na treće, u okolnostima glavnog slučaja nesporno je da su ovlaštenik mjenice i vjerovnik ista pravna osoba.
- 35 Usto, iako se članak 10. Direktive 87/102 koja je stavljena izvan snage Direktivom 2008/48 odnosio na mjenicu, kao što je to u točki 34. i sljedećima svojeg mišljenja istaknula nezavisna odvjetnica, odredbe Direktive 2008/48 više se ne pozivaju na te instrumente.
- 36 Budući da Direktivom 2008/48 nije provedeno usklađivanje u području mjenice kao osiguranja za potrošački kredit, njezin članak 22. stavak 1. također nije primjenjiv u okolnostima poput onih iz glavnog postupka.
- 37 Prema tome, na pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev odgovorit će se uzimajući u obzir samo odredbe Direktive 93/13.
- 38 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita moraju li se članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo, poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku, kojim se dopušta donošenje rješenja o izdavanju platnog naloga na temelju formalno valjane mjenice i kojom se osigurava potraživanje koje proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu, kada sud kojemu je podnesen zahtjev za izdavanje platnog naloga nema ovlast ispitivanja eventualne nepoštenosti odredbi tog ugovora.
- 39 Najprije valja podsjetiti da, u skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive 93/13, države članice predviđaju da nepoštene odredbe iz ugovora koji je potrošač sklopio s prodavateljem robe ili pružateljem usluge ne obvezuju potrošače pod uvjetima određenima njihovim nacionalnim pravima.
- 40 S obzirom na narav i važnost javnog interesa na kojem se temelji zaštita potrošača, koji se nalaze u slabijem položaju u odnosu na prodavatelje robe ili pružatelje usluga, Direktiva 93/13 državama članicama nameće, kao što to proizlazi iz njezina članka 7. stavka 1., tumačenog u vezi s njezinom dvadeset četvrtom uvodnom izjavom, da osiguraju primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnoga korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koje prodavatelji robe ili pružatelji usluga sklapaju s potrošačima (presuda od 21. prosinca 2016., Gutiérrez Naranjo i dr., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, t. 56. kao i navedena sudska praksa).
- 41 Da bi to učinio, nacionalni sud mora jednostavno odbiti primjenu nepoštene ugovorne odredbe, kako ne bi proizvela obvezujući učinak u odnosu na potrošača, a da pritom nije ovlašten preispitati njezin sadržaj (presuda od 21. prosinca 2016., Gutiérrez Naranjo i dr., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, t. 57. i navedena sudska praksa).
- 42 U tom pogledu valja podsjetiti da je, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi, nacionalni sud dužan po službenoj dužnosti procijeniti nepoštenost ugovorne odredbe koja ulazi u područje primjene Direktive 93/13 i time ispraviti neravnotežu između potrošača i prodavača ili pružatelja čim raspolaže potrebnim pravnim i činjeničnim elementima (vidjeti u tom smislu presude od 21. travnja 2016., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, t. 52. i navedenu sudska praksu i od 21. prosinca 2016., Gutiérrez Naranjo i dr., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, t. 58.).
- 43 Sud je u predmetima u kojima su donesene presude od 14. lipnja 2012., Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), i od 18. veljače 2016., Finanzmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98), kao i u rješenju od 21. lipnja 2016., Aktiv Kapital Portfolio (C-122/14, neobjavljeno, EU:C:2016:486), imao priliku pojasniti da ti razlozi također vrijede i za postupak izdavanja platnog naloga, kao što je to u okolnostima glavnog predmeta.

- 44 Naime, takvu djelotvornu zaštitu pravâ, koja proizlazi iz te direktive, moguće je zajamčiti samo ako nacionalni postupovni sustav dopušta u okviru postupka izdavanja platnog naloga ili postupka ovrhe platnog naloga nadzor po službenoj dužnosti moguće nepoštene naravi odredbi sadržanih u dotičnom ugovoru (vidjeti, u tom smislu, presudu od 18. veljače 2016., Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, t. 46. i rješenje od 21. lipnja 2016., Aktiv Kapital Portfolio, C-122/14, neobjavljeno, EU:C:2016:486, t. 30.).
- 45 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev navodi da je, u prvom dijelu postupka izdavanja platnog naloga, njegov nadzor ograničen na mjenični odnos u užem smislu, odnosno na mjenicu, te da se ne može odnositi na temeljni odnos.
- 46 Štoviše, taj sud navodi da ne raspolaže svim činjeničnim i pravnim elementima koji proizlaze iz predmetnog ugovora o kreditu.
- 47 Iz toga slijedi da, u okolnostima poput onih iz glavnog postupka, nacionalni sud ne može provesti ispitivanje eventualne nepoštenosti ugovorne odredbe ako u tu svrhu ne raspolaže svim činjeničnim i pravnim elementima.
- 48 Kao drugo i što se tiče također prvog dijela postupka, poljska vlada ističe da, u skladu s člankom 486. stavkom 1. KPC-a, u nedostatku elemenata dovoljnih za donošenje rješenja o izdavanju platnog naloga, predsjednik sudskog vijeća može odrediti datum rasprave, osim ako se u predmetu ipak može postupati bez usmene rasprave. Nakon što se odredi datum rasprave, usmeni dio postupka organizira se u skladu s redovnim ili posebnim postupkom koji se na njega primjenjuje, što omogućava istodobno ispitivanje mjeničnog i temeljnog odnosa, uključujući ugovor o potrošačkom kreditu.
- 49 S obzirom na to, kao što i proizlazi iz teksta te odredbe, ovlast određivanja datuma rasprave kojom raspolaže predsjednik sudskog vijeća iznimno od pravila prema kojem se, u skladu s člankom 484.¹ KPC-a, u predmetu postupa bez usmene rasprave, s jedne strane ovisi o uvjetu da ne postoje „elementi dovoljni za donošenje rješenja o izdavanju platnog naloga”.
- 50 Međutim, u skladu s naznakama suda koji je uputio zahtjev, takav uvjet nije ispunjen u glavnom postupku.
- 51 S druge strane, taj sud ističe da iz članka 485. stavka 2. KPC-a proizlazi da se u prvom dijelu postupka njegova nadležnost ograničava na ispitivanje formalne pravilnosti mjenice. Navedeni sud ističe da je u postupku koji se pred njim vodi predmetna mjenica valjana.
- 52 U svakom slučaju, iako je na temelju članka 267. UFEU-a Sud nadležan za izdvajanje iz članka 7. Direktive 93/13 kriterija za definiranje okvira kojim se omogućuje ocjena poštovanja obveza koje proizlaze iz te direktive po službenoj dužnosti, sud koji je uputio zahtjev dužan je provjeriti može li odredba poput članka 486. stavka 1. KPC-a po potrebi stvoriti takav okvir.
- 53 Kao treće, sud koji je uputio zahtjev navodi da do ispitivanja pravnog odnosa koji proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu dolazi samo ako potrošač podnese prigovor protiv platnog naloga.
- 54 Valja smatrati da, iako se postupak pred sudom koji je uputio zahtjev odnosi samo na njegov prvi dio, taj se postupak ipak, kao što je to u točki 28. svojeg mišljenja istaknula nezavisna odvjetnica, mora razmatrati u cjelini, uključujući kako prvi dio koji prethodi podnošenju prigovora tako i drugi koji slijedi nakon njega.

- 55 Naime, svaki slučaj u kojem se postavlja pitanje utječe li nacionalna postupovna odredba na pravo na djelotvornu sudsku zaštitu mora biti analiziran uzimajući u obzir mjesto te odredbe u cjelokupnom postupku, njegovo odvijanje i posebitosti pred različitim nacionalnim sudovima (vidjeti u tom smislu presudu od 21. travnja 2016., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, t. 50. i navedenu sudsku praksu).
- 56 Valja primijetiti da nakon pokretanja drugog dijela postupka, odnosno kada potrošač podnese prigovor protiv platnog naloga, nacionalni sud raspolaže činjeničnim i pravnim elementima koji su nužni za ispitivanje eventualne nepoštenosti ugovorne odredbe koja ulazi u područje primjene Direktive 93/13 po službenoj dužnosti.
- 57 Iako je Sud već utvrdio, u više navrata i s obzirom na uvjete iz članka 6. stavka 1. i članka 7. stavka 1. Direktive 93/13, način na koji nacionalni sud mora osigurati zaštitu koju potrošači imaju na temelju te direktive, valja ipak navesti da, u načelu, pravo Unije ne usklađuje postupke primjenjive na ocjenu navodne nepoštenosti ugovorne odredbe i da su oni stoga dio nacionalnog pravnog poretka država članica, pod uvjetom da nisu manje povoljni od onih koji uređuju slične situacije na koje se primjenjuje nacionalno pravo (načelo ekvivalentnosti) i da se njima uspostavlja djelotvorna sudska zaštita, kako je propisana člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (vidjeti u tom smislu presude od 14. rujna 2017., The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, t. 58. i 59. i navedenu sudsku praksu i od 31. svibnja 2018., Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, t. 35. i navedenu sudsku praksu).
- 58 Što se tiče načela ekvivalentnosti, valja utvrditi, kao što je to navela nezavisna odvjetnica u točki 55. svojeg mišljenja, da Sud ne raspolaže nijednim dokazom koji bi doveo u sumnju usklađenost tog načela s propisom o kojemu je riječ u glavnom postupku.
- 59 Kad je riječ o pravu na djelotvornu sudsku zaštitu, valja istaknuti da obveza određivanja postupovnih pravila kojima se osigurava poštovanje prava koja pravni subjekti imaju na temelju Direktive 93/13 protiv korištenja nepoštenih ugovornih odredaba, koja proizlazi iz članka 7. stavka 1. Direktive 93/13, podrazumijeva zahtjev djelotvorne sudske zaštite, također uspostavljen člankom 47. Povelje o temeljnim pravima. Pravo na djelotvornu sudsku zaštitu mora vrijediti, kako u području određivanja sudova koji su nadležni za tužbe utemeljene na pravu Unije tako i što se tiče utvrđivanja postupovnih pravila vezanih uz takve tužbe (vidjeti u tom smislu presudu od 31. svibnja 2018., Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, t. 49. i navedenu sudsku praksu).
- 60 Iz članka 492. i članka 493. stavka 1. KPC-a proizlazi da dužnikov prigovor protiv platnog naloga pred sudom koji je izdao to rješenje tom sudu omogućuje odgodu njegova izvršenja.
- 61 Kao što je to u točki 77. svojeg mišljenja istaknula nezavisna odvjetnica, kako bi se utvrdilo protivi li se postupak, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, pravu na djelotvornu sudsku zaštitu, sud koji je uputio zahtjev mora utvrditi, kao što to i proizlazi iz sudske prakse Suda, dovode li oblici postupka povodom prigovora koje predviđa nacionalno pravo do nastanka nezanemarive opasnosti da dotični potrošači ne ističu potreban prigovor (vidjeti u tom smislu presude od 14. lipnja 2012., Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, t. 54.; od 14. ožujka 2013., Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, t. 58. i od 18. veljače 2016., Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, t. 52.).
- 62 Naime, ako ne postoji djelotvoran nadzor moguće nepoštene naravi odredaba predmetnog ugovora, ne može se jamčiti poštovanje prava dodijeljenih Direktivom 93/13 (presuda od 7. prosinca 2017., Banco Santander, C-598/15, EU:C:2017:945, t. 46. i navedena sudska praksa).

- 63 Među primjerenim i djelotvornim sredstvima kojima se potrošačima jamči djelotvorna sudska zaštita mora biti i mogućnost podnošenja tužbe ili podnošenja prigovora u razumnim postupovnim uvjetima, tako da za izvršavanje njihovih prava nisu propisani uvjeti, osobito glede rokova ili troškova, koji sprečavaju izvršavanje prava zajamčenih Direktivom 93/13 (vidjeti u tom smislu presudu od 21. travnja 2016., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, t. 46. i navedenu sudsku praksu).
- 64 Iz svih podataka kojima Sud raspolaže proizlazi da, iako u skladu s člankom 491. i sljedećima KPC-a tuženik u prvom dijelu postupka ima pravo pobijati platni nalog, izvršenje tog prava na prigovor podvrgnuto je osobito restriktivnim uvjetima.
- 65 Naime, s jedne strane, iz članka 491. stavka 1. KPC-a proizlazi da je rok za podnošenje prigovora dva tjedna. Usto, u skladu s člankom 493. stavkom 1. tog zakonika, tuženik u svojem prigovoru mora precizirati pobija li platni nalog u cijelosti ili djelomično i navesti, pod prijetnjom nedopuštenosti, razloge i prigovore, kao i činjenice i dokaze.
- 66 Kao što je to u točki 79. svojeg mišljenja istaknula nezavisna odvjetnica, takva postupovna pravila u tako kratkom roku dovode do nezanemarive opasnosti da potrošač ne podnese prigovor ili da prigovor bude nedopušten.
- 67 S druge strane, iz članka 19. stavka 4. poljskog Zakona od 28. srpnja 2005. o sudskim troškovima u građanskim predmetima proizlazi da tuženik mora snositi tri četvrtine sudskih troškova ako podnese prigovor protiv platnog naloga, dok prodavatelj robe ili pružatelj usluge snosi tek jednu četvrtinu tih troškova.
- 68 Kao što je to u točki 80. svojeg mišljenja istaknula nezavisna odvjetnica, takvi troškovi su sami po sebi takve prirode da potrošača odvraćaju od podnošenja prigovora. Potonji je tim više kažnjen ako u svakom slučaju mora snositi troškove tripud večće od protivne stranke.
- 69 U tom pogledu valja navesti da postoji nezanemariva opasnost da dotični potrošači ne ističu potreban prigovor bilo zbog posebno kratkog roka koji je u tu svrhu predviđen bilo zbog toga što mogu biti obeshrabreni u svojoj obrani, imajući u vidu troškove koje bi sudski postupak mogao prouzročiti u odnosu na iznos osporavanog duga, bilo zbog toga što zanemaruju ili ne shvaćaju opseg svojih prava ili pak zbog ograničenog sadržaja prijedloga za izdavanje platnog naloga koji podnose prodavatelji robe i pružatelji usluga te, dakle, nepotpunosti informacija kojima potrošači raspolažu (vidjeti, u tom smislu, presudu od 18. veljače 2016., Finanzmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, t. 52. i navedenu sudsku praksu, kao i rješenje od 21. lipnja 2016., Aktiv Kapital Portfolio, C-122/14, neobjavljeno, EU:C:2016:486, t. 37.).
- 70 Iz toga slijedi da postupovna pravila poput onih u glavnom postupku, time što od potrošača zahtijevaju podnošenje činjenica i dokaza kojima se sudu omogućuje da provede tu ocjenu u roku od dva tjedna od dostave rješenja o izdavanju platnog naloga i kažnjavaju ih u pogledu načina izračuna sudskih troškova, stvaraju takvu opasnost.
- 71 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku koji omogućuje donošenje rješenja o izdavanju platnog naloga na temelju formalno valjane mjenice kojom se osigurava potraživanje koje proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu kada sud kojemu je podnesen zahtjev za izdavanje platnog naloga nema ovlast ispitivati eventualnu nepoštenost odredbi tog ugovora jer pravila za izvršenje prava na podnošenje prigovora protiv takvog rješenja ne omogućuju osiguranje poštovanja prava koja potrošač ima na temelju te direktive.

Troškovi

- 72 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 7. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis poput onoga u kojemu je riječ u glavnom postupku koji omogućuje donošenje rješenja o izdavanju platnog naloga na temelju formalno valjane mjenice kojom se osigurava potraživanje koje proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu kada sud kojemu je podnesen zahtjev za izdavanje platnog naloga nema ovlast ispitivati eventualnu nepoštenost odredbi tog ugovora jer pravila za izvršenje prava na podnošenje prigovora protiv takvog rješenja ne omogućuju osiguranje poštovanja prava koja potrošač ima na temelju te direktive.

Potpisi